

Годишен доклад на ЕСП за 2024 г. — Речник на термините

Термин	Определение
Авансово плащане	Предварително финансиране за извършване на определени дейности през даден период.
Агенция на Европейския съюз в областта на убежището (EUAA)	Агенция на ЕС, която следи за правилното прилагане на законодателството на ЕС относно убежището от страна на държавите членки.
Агенция на Европейския съюз за обучение в областта на правоприлагането (CEPOL)	Агенция на ЕС, която разработва, провежда и координира обучения за служители на правоприлагащи органи.
Агенция на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол)	Агенция на ЕС, която подкрепя държавите членки в предотвратяването и разследването на актове на тероризъм, киберпрестъпления и други форми на организирана престъпност.
Ангажимент за агроекология и климат	Незадължителна практика в рамките на набор от определени агроекологични практики, надхвърлящи обичайните екологични изисквания и даващи право на земеделските стопани да получават плащания от бюджета на ЕС.
Ангажимент за изразяване на увереност	Вид одит, който се предприема с цел изготвяне на становище относно предмета на одита, например надеждността на финансовите отчети или редовността на операциите.
Атестация	Подход, прилаган при предоставянето на одитна увереност относно финансова информация, други данни или конкретни декларации, изготвени от одитирания обект.

Термин	Определение
База данни Arachne	Инструмент за извличане на данни, разработен от Комисията с цел подпомагане на управляващите органи при администрирането и управлението на фондовете по политиката на сближаване.
База за ДДС / База за начисляване на ДДС	Обща стойност на стоките и услугите, за които се прилага ДДС.
Безвъзмездна финансова помощ	Подкрепа от бюджета на ЕС за извършените от даден бенефициент разходи за изпълнението на допустим проект или програма, която обикновено не подлежи на възстановяване.
Бенефициент	Физическо или юридическо лице, което получава безвъзмездна финансова помощ или заем от бюджета на ЕС за изпълнение на проект или програма.
Брутен национален доход (БНД)	Стандартна мярка за богатството на една държава, основаваща се на приходите от национални и външни източници.
Бюджетен марж	Разлика между собствените ресурси, необходими за финансирането на бюджета на ЕС, и тавана на собствените ресурси, който представлява по-голяма сума, до размера на която Комисията има право да изисква средства от държавите членки за посрещане на допълнителни задължения, като например тези, свързани с дълга на ЕС.
Бюджетен орган	Термин, с който се обозначават Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз, когато те упражняват правомощията си за вземане на решения във връзка с бюджета на ЕС.

Термин	Определение
Бюджетна гаранция	Ангажимент за използване на бюджета на ЕС за компенсиране на евентуални загуби в случай на неизпълнение на задълженията на даден бенефициент във връзка със заем или капиталова инвестиция.
Бюджетна подкрепа	Пряк трансфер на помощ от ЕС към държавната хазна на дадена страна партньор при изпълнение на определени условия.
Бюджетни кредити	Сума, заделена в бюджета за конкретна цел. Бюджетът на ЕС включва бюджетни кредити за поемане на задължения и бюджетни кредити за извършване на плащания.
Бюджетни кредити за извършване на плащания	Налични средства за извършване на дадено плащане, след като са били изпълнени съответните условия.
Бюджетни кредити за поемане на задължения	Годишен таван за средствата, предоставяни от бюджета на ЕС за конкретни разходни позиции.
Вложени ресурси	Финансови, човешки, материални, административни или нормативни средства, използвани за изпълнението на даден проект или програма.
Вторична продажба	Продажба на акции от акционер на нов инвеститор без промяна в цялостната собственост на дадено дружество.
Въздействие	Дългосрочни последици от даден приключен проект или програма, които могат да бъдат социално-икономически, екологични или финансови.

Термин	Определение
Възстановим ДДС	ДДС, който данъчно задълженото лице може да приспадне от платимия на данъчните органи ДДС въз основа на това, че вече е платило тази сума при закупуването на стоки и услуги.
Външна граница	Граница между държава — членка на ЕС, и държава извън ЕС, включваща летища и морски, езерни или речни пристанища.
Външна дейност	Дейност на ЕС за предоставяне на помощ и развиване на отношения с държави извън ЕС, в т.ч. чрез многостранни споразумения, както и с регионални или световни организации.
Вътрешноведомствена консултация	Официална процедура, при която една служба на Комисията търси консултация или становище от други служби по отношение на определено предложение.
Геопространствено заявление за подпомагане (GSAA)	Онлайн инструмент за подаване на заявления за подпомагане въз основа на площ в областта на земеделието.
Годишен доклад за изпълнението (ГДИ)	Доклад, представян на Комисията от държавите членки, в който се съдържат финансови данни и информация за показателите, ключовите етапи и целите по всяка разходна програма на ЕС.
Годишен доклад за качеството на изпълнението (ГДКИ)	Доклад за изпълнението на стратегическите планове в рамките на общата селскостопанска политика, представян на Комисията от държавите членки.
Годишен доклад за контрола (ГДК)	Документ, изготвен от одитен орган, който се представя на Комисията като част от ежегодния пакет от документи за предоставяне на увереност от дадена държава членка.

Термин	Определение
Годишен доклад за управлението и изпълнението (ГДУИ)	Доклад, изготвян от Комисията във връзка с нейното управление на бюджета на ЕС и постигнатите резултати. В доклада се обобщава информацията от годишните отчети за дейността на нейните генерални дирекции и изпълнителни агенции.
Годишен отчет за дейността (ГОД)	Доклад, изготвян от всяка генерална дирекция на Комисията, институция или орган на ЕС, в който са представени постигнатите резултати спрямо поставените цели, както и начинът, по който са използвани финансовите и човешките ресурси.
Голям проект	Финансиран от ЕС проект, чиито общи допустими разходи надвишават 50 млн. евро в сектори като транспорта, околната среда и енергетиката.
Грешка	Резултат от неточно изчисление или нередност, който възниква при неспазване на правните и договорните изисквания.
Група на ЕИБ	Европейска инвестиционна банка и Европейски инвестиционен фонд.
Гъвкава помощ за териториите (FAST-CARE)	Разширение на действието на инструмента Действия по линия на сближаването за бежанците в Европа (CARE) за осигуряване на допълнителна подкрепа и гъвкавост при финансирането на политиката на сближаване .
Данък върху добавената стойност (ДДС)	Косвен потребителски данък върху производството и разпространението на стоки и предоставянето на услуги, който се заплаща от крайния потребител.

Термин	Определение
Действие на Съюза	В контекста на фонд „Убежище, миграция и интеграция“ — проект, който включва няколко държави членки или е от особен интерес за ЕС.
Действия по линия на сближаването за бежанците в Европа (CARE)	Механизъм за бързо преразпределяне на средства, чрез който държавите членки и регионите могат да оказват спешна подкрепа на лицата, бягащи от войната в Украйна.
Декларация за достоверност	Декларация от генерален директор на Комисията в рамките на предоставяния от него/нея годишен отчет за дейността. Тази декларация се отнася до изчерпателността и точността на отчетите, законосъобразността и редовността на свързаните с отчетите операции, функционирането на системите за вътрешен контрол и спазването на принципа на добро финансово управление.
Декларация за достоверност (SoA)	Декларация, публикувана в Годишния доклад на ЕСП, в която са представени нейните одитни становища относно надеждността на отчетите на ЕС и редовността на операциите, свързани с тях.
Декларация за изпълнението на програмите (ДИП)	Приложение към Годишния доклад за управлението и изпълнението, в което се прави преглед на изпълнението и резултатите от изпълнението на всички разходни програми на ЕС.
Делегиран регламент	Правно обвързващ акт, който Комисията използва, за да допълни или измени части от законодателството на ЕС, които не са от първостепенно значение, например като предоставя подробна информация за мерките за изпълнение.

Термин	Определение
Дефлатор	Статистически инструмент, използван за коригиране на историческите цени с оглед да бъде отчетена последващата инфлация, така че цените да могат да бъдат сравнявани във времето.
Децентрализирана агенция	Независим орган на ЕС, създаден за неопределен период на действие като център на експертни знания и умения, с цел да изпълнява функции, подпомагащи разработването и изпълнението на дадена политика на ЕС.
Диверсифицирана стратегия за финансиране	Метод за финансиране на ЕС, при който се използват широк спектър от инструменти и техники за финансиране при ясна комуникация с финансовите пазари и структурирани отношения с банки.
Добро състояние на околната среда	Висок стандарт, свързан със здравето, биологичното разнообразие, продуктивността и дългосрочната устойчивост на моретата и океаните.
Добро финансово управление	Управление на ресурси в съответствие с принципите на икономичност, ефикасност и ефективност.
Доверителен интервал	Статистическа мярка за прецизността на резултатите от формирането на извадки, използвана при изчисляването на процента грешки.
Доверителен фонд „Беку“	Доверителен фонд на ЕС за подпомагане на стабилизацията и възстановяването в Централноафриканската република.
Доверителен фонд на ЕС	Администриран от ЕС фонд, който обединява финансови средства от различни източници с цел финансиране на действията на международната общност в случай на спешна ситуация или текуща криза, обикновено в развиващи се страни.

Термин	Определение
Допълнително преразпределително подпомагане на доходите за устойчивост (ДП-ОПДУ)	Допълнителни директни плащания за първите няколко хектара допустима земя, декларирани от земеделски стопани, които имат право на основно подпомагане на доходите за устойчивост. Целта е да се преразпредели подпомагането на доходите от по-големи към по-малки или средно големи земеделски стопанства.
Допълняемост	Принцип, съгласно който финансирането от ЕС трябва да допълва националното финансиране, а не да го замества.
<i>Достижения на правото на ЕС</i>	Съвкупност от всички правни норми на ЕС, в т.ч. законодателство, съдебни решения и други правни актове.
Държава — бенефициент на Кохезионния фонд	Държава — членка на ЕС, която отговаря на условията за подпомагане по Кохезионния фонд.
Държави — умерени или проправящи пътя си новатори (MEIC)	Държави членки, които съгласно Европейския сравнителен доклад за иновациите се класифицират като „умерени“ по отношение на иновациите (70—100 % от средното ниво за ЕС) или „проправящи пътя си“ (под 70 % от това ниво).
Държави по програмата („Еразъм+“)	Държавите — членки на ЕС, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия, Сърбия, Северна Македония и Турция.
Държавна помощ	Пряко или непряко държавно подпомагане за дружество или организация, която му дава предимство пред неговите конкуренти.
Държавна помощ <i>de minimis</i>	Ниво на държавна помощ, под което не е необходимо одобрение от Комисията.

Термин	Определение
Европейска геостационарна служба за навигационно покритие (EGNOS)	Спътникова система, която засилва сигналите от спътниковите навигационни и позициониращи системи над Европа и ги прави подходящи за използване от приложения от критично значение за безопасността, като например в областта на въздухоплаването.
Европейска изпълнителна агенция за здравеопазването и цифровизацията (HaDEA)	Изпълнителна агенция, управляваща различни проекти и програми на ЕС, свързани със здравеопазването и цифровизацията.
Европейска изпълнителна агенция за климата, инфраструктурата и околната среда (CINEA)	Изпълнителна агенция, управляваща различни проекти и програми на ЕС, свързани с климата, инфраструктурата и околната среда.
Европейска програма за промишлено развитие в областта на отбраната (EDIDP)	Инициатива на ЕС за подкрепа на конкурентоспособността и иновациите в отбранителната промишленост.
Европейска система за национални и регионални сметки	Счетоводна рамка на ЕС за систематично и подробно описание на дадена икономика.
Европейска служба за външна дейност (ЕСВД)	Дипломатическата служба на ЕС, която отговаря за изпълнението на общата външна политика и политиката на сигурност.
Европейски банков орган (ЕБО)	Агенция на ЕС, натоварена с разработването на хармонизирани правила за финансовите институции, насърчаване на сближаването на надзорните практики, извършване на мониторинг и предоставяне на консултации относно финансовите иновации и прехода към устойчиво финансиране.
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)	Фонд на ЕС за финансиране на участието на ЕС в програми за развитие на селските райони.

Термин	Определение
Европейски инвестиционен фонд (ЕИФ)	Специализиран доставчик на рисково финансиране за малките и средните предприятия в Европа. Част от Групата на ЕИБ.
Европейски социален фонд (ЕСФ)	Фонд на ЕС за създаване на възможности за образование и заетост и за подобряване на положението на хората, изложени на риск от бедност. Заменен от Европейския социален фонд плюс.
Европейски структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ или ЕСИ фондове)	Петте основни фонда на ЕС, които съвместно подпомагат икономическото развитие в целия ЕС в периода 2014—2020 г.: Европейският фонд за регионално развитие, Европейският социален фонд, Кохезионният фонд, Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейският фонд за морско дело и рибарство.
Европейски фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ)	Фонд на ЕС за финансиране на директни плащания за земеделските стопани и на мерки за регулиране или подпомагане на селскостопанските пазари.
Европейски фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР)	Фонд на ЕС, който подпомага рибарите в прехода към устойчиво рибарство, както и крайбрежните общности при диверсифицирането на тяхната икономика.
Европейски фонд за приспособяване към глобализацията за съкратени работници (ЕФПГ)	Фонд, създаден с цел подпомагане на съкратени работници и самостоятелно заети лица, чиято дейност е прекратена поради дългосрочни промени в тенденциите на световната търговия.

Термин	Определение
Европейски фонд за развитие (ЕФР)	Фонд на ЕС, управляван от Комисията извън бюджета на ЕС, който предоставя помощ за развитие на държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн, както и на отвъдморските страни и територии, свързани с ЕС чрез държавите членки.
Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	Фонд на ЕС, който укрепва икономическото и социалното сближаване в ЕС чрез финансиране на инвестиции за намаляване на различията между регионите.
Европейски фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ)	Механизъм за подкрепа, създаден от ЕИБ и Комисията в рамките на Плана за инвестиции за Европа, с цел мобилизиране на частни инвестиции за проекти от стратегическо значение за ЕС.
Единен инструмент за маржовете	Специален инструмент на ЕС, позволяващ включването в бюджета на неизползвани бюджетни кредити от предходни години или, в краен случай, от текущи и бъдещи години.
Единен одит	Модел за контрол, основан на концепцията, че в името на ефикасността всяко ниво на контрол следва да надгражда работата, извършена на предходното ниво, при условие че тя е надеждна и точна.
Еднократна сума	Вид опростен вариант за разходите, при който плащанията се извършват в пълен размер, а не на части, например за възстановяване на допустими разходи, ако предварително определени дейности и/или крайни продукти са завършени.
Ежегодност	Бюджетен принцип, според който приходите и разходите в бюджета трябва да се осъществяват в рамките на финансовата година, за която се отнасят.

Термин	Определение
Екологизиране	Въвеждане на селскостопански практики, които са благоприятни за климата и околната среда. Използва се и за обозначаване на свързаната с тези практики схема за подпомагане на ЕС.
Екосхема	Схема за директни плащания, която е въведена с предложенията за общата селскостопанска политика в периода след 2020 г. Тя има за цел да финансира земеделските стопани, които се ангажират да прилагат земеделски практики, съобразени с екологията и климата.
Ефективен лихвен процент / Еквивалентен годишен лихвен процент (AER/ЕГЛП)	Лихвен процент, изчислен на годишна база, с цел сравнение със заеми или финансови продукти, при които лихвите се начисляват за периоди, по-кратки от година.
Ефективен процент на обезпечаване (ЕПО)	Дял от потенциалните задължения, който трябва да бъде обезпечен от общия фонд „Провизии“.
Ефективност	Степен на постигане на поставените цели посредством предприетите дейности.
Ефикасност	Най-доброто съотношение между използваните ресурси, предприетите дейности и изпълнението на целите.
Извадка по парична стойност (MUS)	Статистически метод за формиране на извадка, при който вероятността дадена операция да бъде избрана е пропорционална на нейния размер.
Извънреден доверителен фонд на ЕС за Африка	Доверителен фонд на ЕС за подкрепа на стабилността в региона Сахел (в т.ч. басейна на езерото Чад), Африканския рог и Северна Африка, който допринася за по-добро управление на проблемите на миграцията чрез преодоляване на първопричините за нея.

Термин	Определение
Изискуема ставка за ДДС	Процент, който се прилага към базата за начисляване на ДДС на всяка държава членка, за да се изчисли собственият ресурс на база ДДС.
Измама	Преднамерено и неправомерно използване на заблуда с оглед на придобиване на материално предимство чрез лишаване на друг субект от имущество или пари.
Изместване	Икономически ефект, при който увеличаването на държавните разходи води до спад в частните инвестиции.
Изпълнение/Резултати от изпълнението	Измерва до каква степен са постигнати целите на дадено действие, проект или програма, финансирани от ЕС, и каква е тяхната икономическа ефективност.
Изпълнителна агенция	Организация, която е създадена и управлявана от Комисията за ограничен период от време, с цел изпълнение от нейно име и под нейна отговорност на конкретни задачи, свързани с програми или проекти на ЕС.
Изпълнителна агенция на Европейския научноизследователски съвет (ERCEA)	Агенция на ЕС, натоварена с управлението на Европейския научноизследователски съвет — основната организация за финансиране на научни изследвания в ЕС.
Изравняващ собствен ресурс	Допълнителен източник на приходи, чрез който се изравняват приходите и разходите в бюджета на ЕС.
Изхвърляне на улов	Нежелан улов, който се изхвърля в морето.
Изчислен процент грешки	Статистическа оценка на нивото грешки, засягащи дадена популация, формирана въз основа на представителна извадка от операции.

Термин	Определение
Икономически най-изгодна оферта	В областта на обществените поръчки — оферта, предлагаща най-доброто съотношение между качество и цена.
Икономически оператор	Физическо или юридическо лице, което предоставя продукт или услуга срещу заплащане.
Икономичност	Ресурсите се предоставят своевременно, в подходящо количество и качество и на най-добрата цена.
Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса (CRII)	Пакет от мерки за гъвкаво използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на пандемията от COVID-19.
Инициатива за младежка заетост (ИМЗ)	Програма на ЕС за подпомагане на млади хора, които не участват в никаква форма на образование, заетост или обучение, в региони с младежка безработица над 25 %.
Инициатива за МСП	Съвместен финансов инструмент на Комисията / Европейския инвестиционен фонд, който има за цел да улесни достъпа до финансиране за малките и средните предприятия.
Инструмент EURI	Специален инструмент на ЕС, който може да се използва за финансиране на извънбюджетни разходи по заеми във връзка с Инструмента на Европейския съюз за възстановяване (известен като NextGenerationEU).
Инструмент за гъвкавост	Източник на финансиране за действия, които не могат да се финансират по друг начин, без да се надвишат таваните на бюджетните разходи.
Инструмент за оборудване за митнически контрол	Част от Фонда за интегрирано управление на границите, по която се финансира закупуването, поддръжката и модернизирането на оборудването, използвано за митнически проверки.

Термин	Определение
Инструмент за спешна подкрепа (ИСП)	Финансов инструмент, управляван пряко от Комисията, по който се предоставя подкрепа в рамките на ЕС в случай на сериозна криза или бедствие.
Инструмент за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа (ИССРМС — Глобална Европа)	Програма на ЕС по многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г., която съчетава няколко инструмента за външна дейност.
Инструмент за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИУГВП)	Част от Фонда за интегрирано управление на границите, която подпомага управлението на външните граници на ЕС чрез улесняване на законното пътуване и предотвратяване на рисковете, свързани с миграцията и сигурността.
Интегрирана система за администриране и контрол (ИСАК)	Механизъм на ЕС, използван от държавите членки за управление и проверка на плащания към земеделските стопани в рамките на общата селскостопанска политика.
Интегриране	Системно съобразяване с конкретни приоритети (напр. равенство на половете, опазване на климата) във всички области на създаване и изпълнение на политики.
Интегриране на въпросите, свързани с климата	Включване на съображения, свързани с климата, във всички политики, инструменти, програми и фондове.

Термин	Определение
Интегрирани отчети за финансите и управленската отговорност	Набор от доклади относно бюджета на ЕС, които Комисията ежегодно изготвя и представя на Парламента и на Съвета в контекста на процедурата по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета. В него се включват Годишният доклад за управлението и изпълнението (ГДУИ), консолидираните отчети на ЕС, доклади във връзка с освобождаването от отговорност, както и дългосрочна прогноза относно бюджета на ЕС.
Интегрираща програма	Програма на Европейския инструмент за съседство, по която на множество държави могат да се предоставят средства в допълнение към основното им финансово подпомагане, ако изпълняват определени условия.
Интервенция за развитие на селските райони	Мярка за подпомагане на развитието на селските райони с набор от условия за допустимост, определени от дадена държава членка в нейния стратегически план по ОСП.
Информационно посещение	Посещение, което Комисията извършва с цел оценка на изчисляването на brutния национален доход на държавите членки и на качеството на свързаните с това данни. Понякога в проверката участват експерти от други държави членки.
Капиталова инвестиция	Финансови средства, инвестирани в предприятие в замяна на дялово участие и дял от печалбата.
Ключов етап	Мярка от качествено естество за напредъка на дадена държава членка в изпълнението на определена реформа или инвестиция от нейния план за възстановяване и устойчивост.

Термин	Определение
Ключов етап, свързан с контрола	Специфично изискване, свързано със системите за одит и контрол на дадена държава членка, което трябва да бъде изпълнено, преди държавата да може да получи финансиране по МВУ.
Ключов показател за изпълнение (КПИ)	Количествено измерима мярка за постигнатите резултати спрямо ключови цели.
Коефициент на Джини	Мярка за степента на неравенство в статистическа популация, като например доколко благосъстоянието на една държава или разпределението на приходите в нея се отклоняват от едно изцяло равномерно разпределение.
Количествено измерима грешка	При отчитането на резултатите от тестовите на операциите — класификация, използвана от ЕСП, когато може да бъде измерена стойността на засегната от грешки операция.
Комитет за координация на европейските структурни и инвестиционни фондове	Комитет на Комисията с мандат за обсъждане на прилагането на регламентите за европейските структурни и инвестиционни фондове.
Конвергенция	Процес на изпълнение на конкретни икономически и нормативни критерии, през който минават държавите членки, които желаят да приемат еврото.
Консолидирани отчети	Документ, обобщаващ отчетите на всички институции, агенции и органи на ЕС.
Корективен капацитет	Използвана от Комисията мярка за изчисляване на нивото на бъдещи корекции.

Термин	Определение
Кохезионен фонд (КФ)	Фонд на ЕС за намаляване на икономическите и социалните различия в ЕС чрез финансиране на инвестиции в областта на околната среда и транспорта в държави членки, в които брутният национален доход на глава от населението е по-нисък от 90 % от средния за ЕС.
Краен получател / получател	Физическо или юридическо лице, което е крайният благодетелстван субект от дейност, финансирана от ЕС или извършена от бенефициент на финансиране от ЕС.
Краен продукт / услуга	Това, което е произведено или постигнато от даден проект, като например предоставяне на обучение или изграждане на път.
Кръстосано съответствие	Механизъм, при който плащанията за земеделските стопани са обвързани с изпълнението на изисквания във връзка с околната среда, безопасността на храните, здравето на животните и хуманното отношение към тях, както и с управлението на земята.
Кумулативен остатъчен риск	Разходи, които остават неправомерни в края на даден програмен период, след като са били изпълнени всички корективни мерки.
Купонно плащане	Плащане на изискуема по договор лихва по облигации или други дългови инструменти.
Липсващи мита	Разлика между размера на вносните мита, които се очаква да бъдат събрани общо за цялата икономика, и действително събраните мита.
Лични предпазни средства (ЛПС)	Средства като маски за лице, ръкавици и защитни очила, които имат за цел да предпазят носителя от рискове за здравето или безопасността.

Термин	Определение
Логика на интервенция	Връзки между целите на дадено предложение, планираните ресурси и дейности и очакваните резултати и въздействие.
Макрофинансова помощ (МФП)	Вид финансова помощ, която ЕС предоставя на държавите партньори, изпитващи затруднения, свързани с платежния баланс или бюджета.
Максимален интензитет на помощта	Общият размер на помощта, който може да бъде изплатен за дадена област на финансиране, изразен като процент от допустимите разходи. Той варира в зависимост от програмата и се обуславя от фактори като напр. географското местоположение.
Малки и средни предприятия (МСП)	Определение за размера на дружества и други организации въз основа на броя на заетите лица и на определени финансови критерии. „Малки предприятия“ са тези, които имат по-малко от 50 служители и оборот или балансово число до 10 млн. евро. „Средни предприятия“ са тези, които имат по-малко от 250 служители и оборот до 50 млн. евро или балансово число до 43 млн. евро.
Мандат на ЕИБ за външно кредитиране	Правомощия, предоставени на ЕИБ и гарантирани от бюджета на ЕС, за извършване на операции по финансиране в държави партньори.
Маркер от Рио	Определен от ОИСП показател, измерващ до каква степен дадена дейност допринася за постигането на целите на трите конвенции на ООН от Рио.
Междинно звено	Публичен или частен орган, който управлява средства на ЕС под отговорността или от името на управляващ орган.

Термин	Определение
Междинно плащане	Плащане по проект или програма на ЕС, което се извършва, след като бенефициентите са постигнали даден ключов етап, определен в договор за безвъзмездна финансова помощ или в друг договор.
Международен съвет за изследване на морето (ICES)	Междуправителствена организация за морски науки, чиято цел е да развива и споделя научни знания относно състоянието и устойчивото използване на моретата и океаните.
Международен термоядрен експериментален реактор (ITER)	Международен изследователски проект, изпълняван в партньорство между ЕС и няколко държави извън ЕС, чиято цел е да демонстрира научната и технологичната приложимост на пълномащабен реактор за термоядрен синтез.
Международни одитни стандарти (МОС)	Стандарти за финансов одит, изготвени от Международната федерация на счетоводителите.
Метаданни	Данни, с помощта на които се дефинират и описват други данни.
Механизъм за възстановяване и устойчивост (МВУ)	Механизъм на ЕС за финансова подкрепа, разработен за смекчаване на икономическото и социалното въздействие на пандемията, предизвикана от COVID-19, и стимулиране на възстановяването, както и за посрещане на предизвикателствата, свързани с бъдещи екологични и цифрови промени.
Механизъм за гарантиране на заеми за магистри по програма „Еразъм+“	Инициатива, управлявана от Европейския инвестиционен фонд от името на Европейската комисия, която гарантира заеми за следдипломни обучения в чужбина и улеснява получаването на финансиране за студенти.

Термин	Определение
Механизъм за гражданска защита на Съюза (rescEU)	Система, която цели да засили координацията и сътрудничеството между ЕС и неговите държави членки по отношение на предотвратяването, подготовката и реагирането при природни и причинени от човека бедствия.
Механизъм за свързване на Европа (MCE)	Инструмент на ЕС за предоставяне на финансова подкрепа за създаването на устойчива взаимосвързана инфраструктура в секторите на енергетиката, транспорта и информационните и комуникационните технологии.
Механизъм за справедлив преход (МСП)	Инструмент на ЕС за насърчаване на прехода към неутрална по отношение на климата икономика и за подпомагане на общностите и регионите, които са финансово най-силно засегнати от този преход.
Митнически кодекс на Съюза	Основен законодателен акт на ЕС в областта на митническото дело.
Митнически орган на ЕС	Децентрализирана агенция на ЕС, която се предлага да бъде създадена, чиито отговорности ще включват координирането на нивото на ЕС на оценките на риска за стоките, влизащи на единния пазар.

Термин	Определение
Многогодишна финансова рамка (МФР)	План за разходите на ЕС, който определя приоритети (въз основа на целите на политиките) и максимални стойности, разпределени в седем основни функции, обикновено за седемгодишен период. МФР осигурява структурата, в рамките на която се съставят годишните бюджети на ЕС, и определя тавани за всяка категория разходи.
Морска защитена територия	Морска територия, определена по закон или по друг начин, за опазване и поддържане на биологичното разнообразие, природните ресурси и обектите на културното наследство.
Мултиплициращ ефект	Налице е когато определено изменение на вложените ресурси, като например инвестиции или гаранции от ЕС, води до по-голямо изменение на крайните продукти, като например на цялостна инвестиция.
Нареждане за събиране на вземания	Документ, с който се изисква плащането на дължима сума.
Научен, технически и икономически комитет по рибарство (НТИКР)	Експертен орган, назначен от Комисията за да подпомага изпълнението на общата политика в областта на рибарството.
Национален координационен център (НКЦ)	Орган, който координира дейностите между органите за наблюдение на границите на държавите членки и служи като център за обмен на информация помежду им и с Фронтекс.
Национален план за възстановяване и устойчивост (НПВУ)	Документ, в който се излагат планираните от дадена държава членка реформи и инвестиции по Механизма за възстановяване и устойчивост.

Термин	Определение
Национална насърчителна банка или институция	Финансова институция, създадена от правителството с цел предоставяне на финансиране за икономическо развитие.
Необвързано с производството подпомагане (на доходите)	Плащания на ЕС за земеделските стопани, които не са обвързани с производството на конкретен селскостопански продукт.
Неподлежаща на връщане подкрепа	Финансиране, което не трябва да се изплаща обратно.
Непреки разходи	Общопроизводствени разходи или други административни разходи, извършени от даден бенефициент, които не са свързани пряко с конкретен проект или действие на ЕС.
Непряко управление	Метод за изпълнение на бюджета на ЕС, при който Комисията възлага задачи по изпълнението на други субекти (държави извън ЕС и международни организации).
Неразплатени поети задължения	Сбор на поетите задължения, по които все още не извършени съответните плащания.
Нередност	Нарушение на правилата на ЕС (или приложимите национални правила) или договорните задължения.
Нетна финансова корекция	Финансова корекция, при която дадена държава членка трябва да възстанови в бюджета на ЕС неправомерно извършени разходи, което означава, че сумата се приспада окончателно от отпуснатото ѝ финансиране от ЕС.
Ниво на усвояване	Процент отпуснати средства от даден финансов инструмент на крайни бенефициенти, спрямо общия размер на средствата.

Термин	Определение
Обвързано с производството подпомагане (на доходите)	Ежегодно директно плащане въз основа на брой животни или хектари земя, отговарящи на условията за допустимост, което се изплаща на земеделски стопани в определени сектори с цел да се увеличи конкурентоспособността, устойчивостта или качеството.
Образователна мобилност	Образование или обучение в друга държава.
Общ допустим улов	Максимално количество риба, която може да бъде уловена от даден рибен запас всяка година съгласно общата политика в областта на рибарството.
Общ преглед на изпълнението на програмите (ОПИП)	Приложение към Годишния доклад за управлението и изпълнението, в което се обобщават всички програмни декларации, включително избрани програмни показатели.
Общ регламент за групово освобождаване (ОРГО)	Регламент на ЕС, с който се позволяват определени мерки за държавна помощ, без да е необходимо уведомяване на Комисията.
Общ режим на обвързаност с условия	Система, в рамките на която, за да получава финансиране от ЕС, държавите членки следва да спазват принципите на върховенството на закона.
Общ фонд „Провизии“ (ОФП)	Фонд за покриване на потенциални задължения, произтичащи от финансови инструменти, бюджетни гаранции и финансова помощ.
Обща политика в областта на рибарството	Рамка на ЕС за управление на рибните запаси и рибарството, разработена с цел да осигурява устойчивост на рибните запаси и стабилни доходи за риболовната общност.
Обща политика за сигурност и отбрана (ОПСО)	Област от външната политика на ЕС, която се фокусира върху капацитета за сигурност и отбрана.

Термин	Определение
Обща рамка за мониторинг и оценка (ОРМО)	Правила и процедури за оценка на изпълнението на общата селскостопанска политика.
Обща рамка за управление на риска (ОРУР)	Рамка за митнически контрол от страна на държавите членки, която се основава на анализ на риска и обмен на информация между митническите администрации.
Обща селскостопанска политика (ОСП)	Обща единна политика на ЕС, която включва субсидии и редица други мерки, разработени, за да гарантират продоволствена сигурност, да осигурят добър жизнен стандарт на земеделските стопани в ЕС, да насърчават развитието на селските райони и да опазват околната среда.
Обща служба за одит (ОСО)	Служба на Комисията, която отговаря за последващия одит на проекти, финансирани по рамковите програми на ЕС за научни изследвания и иновации.
Обществени поръчки	Закупуване от публичен орган или друга организация на стоки, услуги и строителни дейности.
Ограничена процедура за обществени поръчки	Процедура за възлагане на обществени поръчки, в която могат да участват само избрани оференти.
Ограничение на обхвата на одита	Посочване в одитен доклад на всички области, които остават извън обхвата на одитното становище поради невъзможност на одитора да достигне до заключение.

Термин	Определение
Одит на съответствието	Одит, който има за цел да определи чрез събирането на данни дали дадена дейност се извършва при спазване на приложимите правила и разпоредби, както и на условията на съществуващите споразумения или договори.
Одитен орган	Независим национален орган, който е натоварен с отговорността да одитира системите и операциите на дадена разходна програма на ЕС.
Одитна следа	Запис на движението на данни в рамките на една счетоводна или административна система, който позволява да бъдат проследени отделните операции.
Оперативна програма (ОП)	Рамка за изпълнение на финансираните от ЕС операции в съответствие с приоритетите и целите, установени в споразумението за партньорство между Комисията и дадена държава членка.
Оперативна съвместимост	Способност на една система да комуникира и работи с други системи, включително чрез обмен на данни.
Операция	Вписана в отчетите на ЕС трансакция, като например извършено плащане или получен приход.
Опис на БНД (GNII)	Списък на процедурите, статистическите данни и другите елементи, използвани за изчисляване на БНД.
Опростени варианти за разходите (ОВР)	Подход за определяне на размера на безвъзмездната финансова помощ чрез методи като например стандартни разходи за единица продукт, финансиране с единна ставка или фиксирани суми, а не въз основа на действителните разходи на бенефициентите.

Термин	Определение
Ортофотокарта	Въздушна снимка, която коригира надморската височина, наклона и топографията на повърхността с цел осигуряване на точността на измерванията от разстояние.
Освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета	Годишно решение на Европейския парламент, с което на Комисията се дава окончателно одобрение за нейното изпълнение на бюджета.
Основно подпомагане на доходите за устойчивост (ОПДУ)	Ежегодно директно плащане за земеделски стопани, което се основава на декларираните хектари допустима земя и не е обвързано с производство. Заменя схемата за основно плащане през 2023 г.
Отворен въпрос, свързан с ТСР	Резерва, изразена от Комисията относно данните за ТСР в отчетите за приходите на дадена държава членка.
Отвъдморски страни и територии (ОСТ)	Държави и територии, които не са част от ЕС, но са свързани конституционно с негови държави членки.
Отмяна на бюджетни кредити	Освобождаване от Комисията на всички или на част от неусвоените бюджетни кредити за поемане на задължения.
Оценка на въздействието	Анализ на вероятните (предварителен анализ) или действителните (последващ анализ) ефекти от дадена политическа инициатива или друго предприето действие.
Оценка по стълбове	Оценка на Комисията на правилата и процедурите, прилагани при непряко управление, с цел да се осигури равнище на защита на финансовите интереси на ЕС, еквивалентно на това при пряко управление.

Термин	Определение
Пазарна мярка	Публична интервенция на селскостопанските пазари за смекчаване на последиците от спада на цените и структурните трудности чрез специфична секторна подкрепа (напр. плодове и зеленчуци, вино, мляко в училищата).
Пакет от документи за предоставяне на увереност	Набор от документи, който дадена държава членка представя на Комисията във връзка с ЕСИ фондовете. Тези документи включват годишни отчети, обобщение, доклад за контрола, декларация за управлението и одитно становище.
Платформа „Стратегически технологии за Европа“ (STEP)	Инструмент на ЕС за подпомагане на промишлеността и засилване на инвестициите в технологиите от критично значение.
Подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE)	Схема на ЕС за кредитиране, подпомагаща мерки за запазване на работни места с цел намаляване на безработицата и загубата на доходи, причинени от пандемията от COVID-19.
По-добро регулиране	Концепция, която насочва политиките и законотворчеството на ЕС въз основа на принципите, че регулирането следва да постига целите си с минимални разходи и да бъде разработено по прозрачен, основан на факти начин, с участието на гражданите и заинтересованите страни.
Поети задължения	Средства в бюджета, заделени за финансиране на конкретна разходна позиция, като например договор за безвъзмездна финансова помощ или друг договор. Поемането на задължение изисква наличие на съответни бюджетни кредити за поемане на задължения.

Термин	Определение
Показател за резултати	Измерима променлива, предоставяща информация за оценка на непосредствените ефекти от подпомаганите проекти върху целевата популация.
Покупателна способност	Стойност на определена сума пари, изразена чрез количеството стоки и услуги, които могат да се купят с нея.
Последваща оценка	Независим преглед на ефективността, ефикасността, съгласуваността, уместността и европейската добавена стойност на даден приключен проект или програма.
Последващи митнически проверки / последващ контрол	Митнически проверки, които се извършват след освобождаване на стоките от митническите органи.
Постоянно затревени площи	Земеделска земя, на която се отглеждат треви или други тревни фуражни култури за повече от пет последователни години.
Право на получаване на плащане	Прехвърляемо право, съгласно което активен земеделски стопанин може да получава финансиране от ЕС, след като го заяви заедно с допустимата за подпомагане земеделска земя.
Праг на същественост	Равнище, над което се счита, че установените грешки в дадена одитирана популация или набор от финансови отчети се отразяват върху точността и надеждността на информацията.
Преговорна глава	Една от приоритетните области от достиженията на правото на ЕС в контекста на преговорите за присъединяване със страните кандидати.

Термин	Определение
Представителен процент грешки	Статистическо изчисление на грешките, които засягат дадена одитна популация, което се основава на представителна извадка от операции от тази популация.
Представителна статистическа извадка	Прилагане на статистически техники при съставянето на извадка, която да отразява характеристиките на популацията, от която е взета.
Презаселване	Придвижване на бежанци от държава, в която са поискали убежище, към друга държава, която се е съгласила да ги приеме и която в крайна сметка им предоставя статут на постоянно пребиваващи.
Преки помощи / директни (преки) плащания	Плащания за подпомагане, предимно помощи за площ, които се отпускат директно на земеделските стопани в рамките на Европейския фонд за гарантиране на земеделието.
Преки разходи	Разходи, извършени от бенефициент, които са свързани конкретно с определен проект или действие на ЕС.
Пренесени бюджетни кредити	Прехвърляне на неизползвани бюджетни кредити от една финансова година към следващата, при спазване на определени условия.
Преходен инструмент	Инструмент, който осигурява непрекъснатост на финансирането при преминаване от една схема на финансиране към друга.
Привличане на инвестиции	Икономически ефект, при който увеличаването на държавните разходи води до увеличаване на частните инвестиции и растежа.

Термин	Определение
Приключване	Уреждане на финансовите задължения по отношение на дадена програма или фонд на ЕС чрез изплащане на дължимото салдо към дадена държава членка или друга държава бенефициент или чрез събиране на вземания от нея.
Принцип за ненанасяне на значителни вреди	Принцип, според който инвестиционните мерки следва да не оказват значително вредно въздействие върху околната среда.
Принцип за справедливо третиране на кредиторите	Принцип, според който нито един кредитор не следва да поема по-големи загуби от тези, които би поел, ако дадена проблемна финансова институция би била ликвидирана чрез обичайно производство по несъстоятелност, вместо чрез процедура на реструктуриране.
Приоритетна ос	Ключова цел на оперативна програма, подразделена на един или повече инвестиционни приоритета.
Проверки чрез мониторинг	Използване на сателитни данни за осигуряване на редовно наблюдение на селскостопанската дейност и за установяване на евентуални нарушения на правилата на схемата за директни плащания от страна на земеделските стопани.
Провизия	Счетоводен термин, с който се обозначава най-добрата приблизителна оценка на вероятно бъдещо задължение с неопределен срок или размер, което се отразява в счетоводния баланс.
Програма	Средство за постигане на конкретни цели на политиката на ЕС, обикновено чрез съфинансирани проекти.

Термин	Определение
Програма „Граждани, равенство, права и ценности“ (CERV)	Програма за защита и утвърждаване на правата и ценностите на гражданите и за насърчаване на демократичното участие, по-специално чрез подкрепа на неправителствени организации.
Програма „ЕС в подкрепа на здравето“ (EU4Health)	Програма за действия на ЕС в областта на здравето за периода 2021—2027 г.
Програма за развитие на селските райони (ПРСР)	Набор от национални или регионални многогодишни цели и действия, одобрени от Комисията, за изпълнението на политиката на ЕС за развитие на селските райони.
Програма на ЕС за заетост и социални иновации (EaSI)	Програма на ЕС, която подкрепя заетостта и социалната закрила/целите за приобщаване на стратегия „Европа 2020“.
Програмен период	Период, в рамките на който се планира и изпълнява дадена разходна програма на ЕС.
Програмен разчет	Документ, изготвен от държава партньор и одобрен от Европейската комисия, в който се определя дейността по сътрудничество или развитие, която трябва да бъде извършена, както и необходимите финансови, човешки и материални ресурси.
Програмна декларация	Обосновка на бюджетните кредити за оперативни разходи, която се изисква от Комисията за всяка разходна програма в проекта на годишния бюджет, и се изчислява чрез показатели въз основа на изпълнението от предходни години.
Програмни органи	Събирателен термин за управляващите, сертифициращите и одитните органи при разходите в областта на сближаването.

Термин	Определение
Продуктивна инвестиция	Инвестиция, която генерира възвръщаемост на разходите, независимо дали финансово или чрез повишена производителност, заетост, конкурентоспособност или иновации.
Проект на коригиращ бюджет	Предложение от Комисията за изменение на бюджета на ЕС по време на периода на неговото изпълнение.
Производство за установяване на нарушение	Процедура на Комисията за предприемане на действия срещу държава — членка на ЕС, която не спазва своите задължения, произтичащи от законодателството на ЕС.
Професионална преценка при съставяне на извадката	За разлика от съставянето на статистическа извадка при тази процедура одиторът прилага дискреционна преценка при подбора на специфични елементи от популацията за одитни тестове, за да изпълни предварително определени критерии.
Профил на плащанията	Размер и график на извършване на плащанията.
Процедура на договаряне за обществена поръчка	Процедура за възлагане на обществена поръчка с участието на ограничен брой участници, при която купувачът може да договаря условията на договора.
Процент на провизиране	Процент от одобрено финансово задължение, което трябва да бъде отразено като провизия.
Процент остатъчни грешки / процент остатъчен риск / общ процент остатъчни грешки (RER/RRR/RTER)	Частта от дадена популация, която не се счита за редовна, след като се вземе предвид резултатът от всички процедури за контрол, възстановявания на неправомерно изплатени суми и корекции.

Термин	Определение
Процес на надзорен преглед и оценка (ПНПО)	Годишна оценка на риска на големите банки под пряк надзор от ЕЦБ, която се фокусира върху четири критерия: бизнес модел, вътрешно управление, рисковете за капитала, рисковете за ликвидността.
Пряка проверка	Проверка на определени аспекти на съставянето на данни за brutния национален доход на държавите членки, която се извършва в контекста на информационни посещения.
Пряко управление	Управление на даден фонд или програма на ЕС само от Комисията, за разлика от споделеното управление или непрякото управление.
Пчеларство	Наука и практика на отглеждането на пчели.
Работен документ на службите на Комисията (SWD)	Необвързващ документ на Комисията, изготвен с цел обсъждане в рамките на институцията или извън нея.
Разплащателна агенция (РА)	Орган, определен от държава членка за управление на финансирането от ЕС в областта на земеделието.
Разпоредител с бюджетни кредити	Лице, което отговаря за изпълнението на приходите и разходите на даден орган на ЕС.
Рамково финансово и административно споразумение (FAFA)	Споразумение, уреждащо сътрудничеството между Комисията и ООН за изпълнение на Целите на хилядолетието за развитие.
Регистър на изключенията	Документ, в който се посочват отклоненията от установените контроли и процедури, включително техните причини и въздействие.

Термин	Определение
Регламент „Омнибус“	Изменение от 2018 г. на Финансовия регламент, което променя и опростява финансовите правила и бюджетното управление на ЕС.
Регламент за общоприложимите разпоредби (ROP)	Регламент, в който се определят приложимите правила за петте Европейски структурни и инвестиционни фонда (ЕСИФ).
Редовност / Законосъобразност и редовност	Степен на съответствие на дадена операция или дейност с приложимите правила и разпоредби и всички договорни задължения.
Резерв за европейска солидарност	Специален инструмент на ЕС, който помага на държавите — членки на ЕС, както и на страните кандидатки, да реагират при големи природни бедствия и кризи в областта на общественото здраве.
Резерв за изпълнение	Сума от бюджета, отпусната за разходите на европейските структурни и инвестиционни фондове, която се задържа, докато не бъдат изпълнени определени цели.
Резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит	Фонд, чрез който се помага на държавите членки, регионите и отраслите, които са най-силно засегнати от оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС, да преодолеят неблагоприятните последици от това оттегляне.
Резерв за солидарност и спешна помощ (SEAR)	Специален инструмент на ЕС за реагиране при извънредни ситуации, произтичащи от големи природни бедствия, кризи в областта на общественото здраве и въоръжени конфликти.

Термин	Определение
Резерв за Украйна	Специален инструмент на ЕС за предоставяне на неподлежаща на връщане подкрепа и бюджетни гаранции, който може да бъде използван за финансиране на Механизма за Украйна.
Резерв, който не може да бъде мобилизиран	Отменени средства от Европейските фондове за развитие, които могат да бъдат използвани повторно единствено с единодушното одобрение на Съвета и за конкретни цели. В противен случай те се връщат на държавите членки.
Резерва	Слабост, посочена от генералните директори в предоставяната от тях декларация за достоверност в Годишния отчет за дейността.
Резерва, свързана с БНД	Уведомление за необходимост от промяна на даден аспект от използваната от дадена държава членка методология за съставяне на данните за БНД.
Резерва, свързана с ДДС	Резерва относно изчислението на дадена държава членка на собствения ѝ ресурс на база ДДС.
Резултат	Непосредствен ефект от проект или програма след тяхното приключване, като например подобряване на пригодността за заетост на участниците в даден курс или осигуряване на по-добра достъпност след изграждането на нов път.
Решение за изпълнение на Съвета	Документ, с който Съветът, въз основа на оценка от Комисията, одобрява плана за възстановяване и устойчивост на дадена държава членка.

Термин	Определение
Решение за отвъдморско асоцииране	Решение, с което се установява партньорство между ЕС и неговите отвъдморски страни и територии, за да се подпомогне тяхното устойчиво развитие и да се насърчат ценностите и стандартите на ЕС.
Риболовен натиск	Въздействие на риболова върху рибните популации.
Риск, свързан с разкриването	Риск от това одитната проверка да не успее да разкрие грешка или слабост.
Сертификат за финансовите отчети (СФО)	Документ, удостоверяващ допустимостта на разходите, заявени от бенефициентите в техните искания за плащане.
Сертифициращ орган (СО)	Орган, определен от държава членка за сертифициране на точността и съответствието с нормативната уредба на отчетите за разходите и на исканията за плащане.
Сертифициращ орган в областта на земеделието	Във връзка с разходите в областта на земеделието — публична или частна организация, която е определена от дадена държава членка за сертифициране на надеждността на годишните отчети на акредитирана разплащателна агенция, както и на законосъобразността и редовността на операциите, свързани с тях.
Система за геопространствени заявления (за подпомагане) (GSA)	Система, която позволява на бенефициентите да отбележат визуално площите, за които кандидатстват за подпомагане. Когато е уместно, тя е интегрирана със системата за заявления въз основа на броя на животните.
Система за идентификация на земеделските парцели (LPIS/СИЗП)	Вж. по-горе Система за идентификация на земеделските парцели (СИЗП)

Термин	Определение
Система за идентификация на земеделските парцели (СИЗП)	База данни за земеделската земя, която се създава и поддържа в актуално състояние от държавите членки въз основа на въздушни или сателитни ортогонални изображения. Тя се използва при плащанията на преки помощи в рамките на общата селскостопанска политика и при проверките на допустимостта на заявленията на земеделските стопани.
Система за мониторинг на площта (СМП):	Технология за систематично наблюдение, проследяване и оценка на земеделски практики чрез използването на сателитни данни.
Система за търговия с емисии (СТЕ)	Пазарен механизъм, който позволява на организациите, генериращи парникови газове, да купуват и продават квоти за емисии.
Система за управление и контрол	Структура, в рамките на която се извършват дейности по контрол на разходните програми на ЕС.
Собствен ресурс на база БНД	Собствен ресурс на ЕС, който държавите членки плащат директно в бюджета на ЕС въз основа на своето относително богатство, измерено чрез брутният национален доход. Варира в зависимост от размера на средствата, необходими за изравняване на приходната част на бюджета.
Собствен ресурс на база данък върху добавената стойност / собствен ресурс на база ДДС	Собствен ресурс на ЕС, който представлява определена част (изискуема ставка) от ДДС, събран от всяка държава членка.
Собствен ресурс на база нерециклирани отпадъци от опаковки от пластмаса	Собствен ресурс на ЕС, който се изчислява чрез прилагане на определена единична стойност за един тон нерециклирани отпадъци от опаковки от пластмаса, генерирани от всяка държава членка.

Термин	Определение
Собствени ресурси	Средства, използвани за финансиране на бюджета на ЕС.
Специален инструмент	Инструмент, който позволява на ЕС да мобилизира допълнителни средства в отговор на непредвидени обстоятелства като кризи и извънредни ситуации.
Споделено управление	Метод за изпълнение на бюджета на ЕС, при който, за разлика от прякото управление, Комисията делегира на държавите членки задачи по изпълнението, като същевременно запазва цялостната отговорност.
Споразумение за делегиране	Споразумение между Комисията и физически или юридически лица за разходване на средства от ЕС в режим на непряко управление.
Споразумение за партньорство	Споразумение между Комисията и държава членка или една или повече държави извън ЕС в контекста на разходна програма на ЕС, в което се определят например стратегически планове, инвестиционни приоритети, условия за търговия или отпускане на помощ за развитие.
Споразумение за финансов принос	Споразумение между Комисията и международна организация за разходване на средства в режим на непряко управление.
Споразумение от Котону	Договор между ЕС, неговите държави членки и държавите от Африка, Карибския и Тихоокеанския басейн, който има за цел да насърчава икономическото, социалното и културното развитие, мира и сигурността, както и установяването на стабилна и демократична политическа среда.

Термин	Определение
Среднопретеглена ставка (WAR)	Процент, на който се разделят общите постъпления от ДДС на дадена държава членка, за да се изчисли базата за начисляване на ДДС. При този процес се вземат предвид всички ставки на ДДС, приложими в държавата членка, като относителната тежест на всяка ставка зависи от дела на общата стойност на облагаемите сделки, за които се прилага.
Стандарти за добро земеделско и екологично състояние на земята (ДЗЕС)	Набор от изисквания (определени от държавите членки на национално или регионално ниво) за защита на почвите, водите и биологичното разнообразие, които земеделските стопани трябва да спазват, за да получат определени плащания по общата селскостопанска политика.
Стандартни единични разходи	Предварително определена цена за конкретно количество дейности, вложени ресурси, крайни продукти или резултати.
Статистическа извадка	Метод за съставяне на извадки с помощта на статистически инструменти, използван при одитните тестове, за да се осигурят представителни резултати.
Страна кандидатка	Държава, чиято кандидатура за присъединяване към ЕС е официално призната от Европейския съвет.
Страни потенциални кандидати	Държава или територия, която има ясна перспектива за присъединяване към ЕС в бъдеще, но все още не е получила статут на страна кандидатка.

Термин	Определение
Стратегически план по ОСП	Документ, който се изготвя от държава — членка на ЕС, съгласно изискванията на общата селскостопанска политика след 2020 г. и определя как държавата планира да постигне своите конкретни цели в рамките на общите цели на политиката.
Стратегия „Европа 2020“	Стартирана през 2010 г. десетгодишна стратегия на ЕС за насърчаване на растежа и за създаване на работни места.
Стратификация	Метод за формиране на извадки чрез разделяне на популацията на по-малки подгрупи (страти) с общи характеристики.
Стрес тест	Симулация за оценяване на способността на дадена финансова институция да устои на различни сценарии на криза.
Схема за единно плащане на площ (СЕПП)	Свързана с площ схема за селскостопански плащания, прилагана в някои държави членки като преходна мярка. Заменена е от основното подпомагане на доходите за устойчивост.
Схема за основно плащане (СОП)	Вече отпаднала селскостопанска схема на ЕС за плащания на земеделски стопани въз основа на допустимата земеделска площ. Заменена е от основното подпомагане на доходите за устойчивост.
Счетоводна отчетност на базата на текущо начисляване	Счетоводен метод, при който приходите се признават, когато възникнат (а не когато бъдат получени), а разходите — когато се извършат (а не когато бъдат платени).

Термин	Определение
Съвместна помощ за подкрепа на проекти в европейските региони (JASPERS)	Партньорство за техническа помощ между Европейската комисия, Европейската инвестиционна банка и Европейската банка за възстановяване и развитие, което предоставя независими консултации на държавите бенефициенти относно подготовката на проекти, които ще кандидатстват за съфинансиране от ЕС.
Съвместно предприятие	Орган на ЕС, създаден съвместно с партньорска организация в публичния или частния сектор с цел осъществяване на проект или дейност в областта на научните изследвания и технологиите.
Съгласувателна процедура	Процедура, при която Комисията обсъжда резултатите от своите контролни проверки с проверяваните органи или служби, за да се увери, че тези резултати са надлежно обосновани.
Техническа помощ	Финансова подкрепа, която има за цел да подпомага заинтересованите страни при изпълнението на програми и проекти, финансирани от ЕС.
Традиционни собствени ресурси (ТСР)	Приходи на ЕС, събирани от мита и налози върху захарта.
Трансевропейска мрежа (TEN)	Мрежа от трансгранични транспортни, енергийни и телекомуникационни инфраструктури, създадена с цел подпомагане и подобряване на функционирането на единния пазар на ЕС чрез улесняване на свободното придвижване на хора, стоки и услуги.
Туининг	Механизъм за изграждане на капацитет в специализирани области, при който определен орган или организация в държава партньор получава подкрепа от еквивалентен орган от друга държава — членка на ЕС.

Термин	Определение
Убежище	Защита, предоставяна от дадена държава на хора от друга държава, които бягат от преследване или сериозна опасност.
Управляващ орган (УО)	Национален, регионален или местен орган (публичен или частен), на който държавата членка е възложила да управлява финансирана от ЕС програма.
Уравняване (на авансови плащания)	Процес, при който Комисията приема авансово финансираните разходи и определя размера на оставащото финансиране, дължимо на бенефициентите.
Уравняване на сметки	Годишен процес, чрез който Комисията, след извършване на проверки, приема исканите от изпълнителните органи и партньори суми за плащане.
Уравняване по съответствие	Процес, при който Комисията проверява дали дадена държава членка е използвала правомерно средствата, които са на нейно разположение, както и дали нейните системи за управление и контрол функционират ефективно.
Уреждане на финансови задължения (сетълмент)	Изплащане на дължимото салдо към държава членка или възстановяване на средства от нея, с цел приключване на програма на ЕС.
Усвояване	Получаване на финансиране от ЕС от дадена държава членка след изпълнение на условията за плащане.

Термин	Определение
Условен подход	Подход на Комисията при проекти с множество донори, при който финансирането от ЕС се обединява със средствата от други донори и не се заделя за конкретни разходни елементи. Изискванията на ЕС за допустимост на разходите се считат за изпълнени, ако общото финансиране от всички други донори е достатъчно, за да покрие всички разходи, които се считат за недопустими по правилата на ЕС.
Условно задължение (пасив)	Задължение за плащане, което може да възникне в зависимост от изхода от дадено бъдещо събитие.
Устойчив риболов	Риболовни практики, които не изчерпват рибните запаси и свеждат до минимум въздействието върху околната среда.
Устойчиво развитие	Подход за развитие, който взема предвид дългосрочни изисквания, като например дълготрайност на резултатите, опазване на околната среда и природните ресурси, социална и икономическа справедливост.
Факторен доход от земеделска дейност	Доход от селско стопанство, с разбивка по съставни части (земя, труд и капитал).
Финансов инструмент / инструмент за финансов инженеринг	Финансово подпомагане от бюджета на ЕС, което може да бъде под формата на капиталови или квазикапиталови инвестиции, заеми или гаранции или други инструменти за поделение на риска.
Финансов посредник	Субект, който осъществява връзка между управителя на средствата на даден финансов инструмент и крайните получатели.

Термин	Определение
Финансов регламент	Основен набор от правила, които регламентират начина на съставяне и използване на бюджета на ЕС, както и свързаните с това процеси като вътрешен контрол, докладване, одит и освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета.
Финансов резултат	Резултат за дадена година, съгласно консолидираните отчети на ЕС, представящ разликата между приходите и разходите.
Финансова корекция	Мярка за защита на бюджета от разходи, които са неправомерни или свързани с измама, чрез отнемане или възстановяване на средства за компенсиране на плащания, извършени погрешно в рамките на финансирани от ЕС проекти или програми.
Финансова подкрепа за трети страни	Механизъм, известен също като „каскадно финансиране“, който позволява на основните бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ по програма „Хоризонт 2020“ да разпределят средствата на други организации и предприятия.
Фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС)	Фонд на ЕС, подпомагащ полицейското сътрудничество и действия с оглед предотвратяването и борбата с престъпността.
Фонд „Солидарност“ на Европейския съюз	Инструмент, който помага на държавите — членки на ЕС, както и на страните кандидатки, да реагират при природни бедствия и кризи в областта на общественото здраве.
Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ)	Фонд на ЕС за подпомагане на развитието на обща политика на държавите членки в областта на убежището и миграцията, включително мерки за подобряване на управлението на миграцията.

Термин	Определение
Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (FEAD)	Фонд на ЕС за подкрепа на действията на държавите членки за предоставяне на хранителни продукти и друго основно материално подпомагане на най-бедните групи в обществото.
Фонд за интегрирано управление на границите (ФИУГ)	Фонд на ЕС, предоставящ подкрепа за управление на границите и за оборудване за митнически контрол.
Фонд за справедлив преход (ФСП)	Фонд на ЕС за подпомагане на общностите и регионите, които са най-засегнати финансово от прехода към неутрална по отношение на климата икономика.
Фронтекс	Агенция на ЕС за гранична и брегова охрана.
Хоризонтална резерва	Вид резерва, свързана с БНД, която се отнася до хоризонтален въпрос и изисква сравнителен анализ на решенията, възприети от държавите членки.
Цел	Мярка от количествено естество за напредъка на дадена държава членка в изпълнението на определена реформа или инвестиция от нейния план за възстановяване и устойчивост.
Целева област	Приоритет от второ ниво за ЕС в областта на развитието на селските райони.
Целеви приходи	Средства, постъпващи в бюджета на ЕС от източници, описани в член 21 от Финансовия регламент, и които могат да бъдат използвани само за предварително определена цел.
Цели за устойчиво развитие	Седемнадесет цели , определени в Програмата на ООН за устойчиво развитие за периода до 2030 г., за насърчаване на действията на всички държави в области от решаващо значение за човечеството и планетата.

Термин	Определение
Център за митнически данни на ЕС	Интегриран набор от митнически ИТ системи, които ще заменят съществуващите понастоящем механизми в държавите членки.
Цикъл на верификация на БНД	Верификация на статистическите източници и методи, използвани за изчисляване на БНД за даден период.
Чувствителна функция	Функция или длъжност със значителна автономност или изпълнителни правомощия, с които е възможно да бъде злоупотребено с цел лична финансова или друга изгода.
Щатно разписание	Максимален брой налични работни места в институция или орган на ЕС, по категория труд и степен на възнаграждение.
„Галилео“	Глобална навигационна спътникова система на ЕС.
„Гаранция за младежта“	Схема на ЕС, в рамките на която на млади хора, загубили работата си или напуснали системата на официалното образование, в срок до 4 месеца се предлагат възможности за работа или професионално обучение.
„Еразъм+“	Програма на ЕС за подпомагане на образованието, обучението, младежта и спорта в Европа главно чрез предоставяне на студентите на възможност да учат и да придобиват опит в чужбина.
„Супер ключов етап“	В случая на Унгария и Полша — допълнителни изисквания, свързани например с корупцията, обществените поръчки, независимостта на съдебната система и вземането на решения, които трябва да бъдат изпълнени, преди държавата да може да получи финансиране по МВУ.
„Творческа Европа“	Програма на ЕС за подпомагане на секторите на културата и творчеството.

Термин	Определение
„Хоризонт 2020“	Програма на ЕС за научни изследвания и иновации за периода 2014—2020 г.
„Хоризонт Европа“	Програма на ЕС за научни изследвания и иновации за периода 2021—2027 г.
ABAC	Електронна система на Комисията за управление на нейните бюджетни и счетоводни операции.
eGrants	Онлайн платформа на Комисията за управление на цялостния цикъл на отпускане и усвояване на безвъзмездна финансова помощ от ЕС за научни изследвания.
eu-LISA	Агенция на ЕС, отговаряща за оперативното управление на широкомащабни информационни системи за визи и пътувания в страните от ЕС.
EC-13	13-те държави членки, които са се присъединили към Европейския съюз от 2004 г. досега (България, Чехия, Естония, Хърватия, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Румъния, Словения и Словакия).
InvestEU	Механизъм за мобилизиране на частни инвестиции по проекти от стратегическо значение за ЕС. През 2021 г. той наследява ЕФСИ.
LIFE	Финансов инструмент, който подпомага изпълнението на политиката на ЕС в областта на околната среда и климата чрез съфинансиране на проекти в държавите членки.
NEET лице	Лице, което не е заето с работа, учене или обучение.

Термин	Определение
NextGenerationEU (NGEU)	Пакет за финансиране, който има за цел да помогне на държавите — членки на ЕС, да се възстановят от икономическото и социалното въздействие на пандемията от COVID-19.
<i>Pari passu</i>	Принцип в производството по несъстоятелност, съгласно който активите, оставащи за разпределение между необезпечените кредитори, се поделят пропорционално на дълговете към всеки кредитор.
REACT-EU	Програма в рамките на NextGenerationEU, по която се предоставя допълнително финансиране за съществуващите програми в областта на сближаването с цел да се подпомогне възстановяването от кризата, като същевременно се насърчава екологичната и цифровата трансформация.
REPowerEU	Инициатива на ЕС за прекратяване на зависимостта от изкопаеми горива, диверсификация на енергийните доставки и ускоряване на прехода към чиста енергия.